

SV. KATARINA (nad Laškim) v Koretnem - ~~prxxxxxxxxx~~ ^{matičar} Katarine kamnit križ

1

Na vrhu hriba, ob poti ki vodi k c. sv. Katarine stoji kamnit križ, ki ima 1.1500. Bil je postavljen v času velike lakote.

Ign. Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant, 4. del, 1.1881
str. 108.

SV. KATARINA V KORETNEM - znamenje

1.

Glej pod sv. Mihael nad Laškim - znamenje.

Stele, XV, 25. 7. 1922, str. 23, 23'

Ignaz Orožen: berichtet: Ähnliche Säule wie beim Tüffer steht in Koretno.

MDZK: št. 27, I. 1901, str. 5: Die Lichtsäule am Tom zu Marburg... von
dr. J. Pajek.

N.F.

(Ign. Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant, 4. del
1881, str.
90)

Klošter ali V Kloštru t.j. hiša št. 48. na južni strani Koretna v sveto-krištofski občini. Med ljudstvom se je ohranilo ustno izročilo, ~~da~~ da je bil tukaj nekoč samostan. Orožen pravi v svojem delu, da je tamošnji posestnik Ojsteršek Tomaž res bil izkopal na svojem polju zid, dolg osem sežnjev.

Dr. Fran Vatovec: Kolonizacija laškega okraja v luči krajevnih in ledinskih imen , Prava naselbinska imena.

ČZN. XXIV. 1929, str. 67.

V ladji v juž. steni 3, v sev. l šilasto okno brez krogovičja, deloma bučen
šajbe. S starimi kamnitimi komati. 1. sta okna pot pri sv. Rozaliji iz sr.17.
stol. Sedanji prezbitერი in zvonik poznejša. 4.ri obeh isti zidec. 4.vonik
ima letn. 1617(Anno Dñi 1617 haec turris ad honorem Dei et b. Catharinae
v.et.m. aedificata est. P.B.T.Kljub skupnemu zidcu pa izgleda prezbit.
mlajši.

prezbit. in a

Stele, LXIII, 12.5.1924, str.29-29.

Zvonik iste korenaste oblike kot pri sv.Jederti in pri sv.Mihaelu in tu večkrat.

Na zvoniku vzdanz kamen z napisom: Anno dñi 1617 haec turris ad honorem Dei
et B.Catharinae V.et M.aedificata est P.B.T.

Sev.str. portal ima letnico 159..(?) zadnja štev.nevidna.

Ladja ima gotsko šilasto okno.Portal iz ladje pod zvonik je šilast, a ne got-
ski, bržkone iz časa postanka zvonika

Evang.str. oltar ima letnico 1662.Zelo dober kip sv.Doroteje.Polihromacija
groba, moderna, a se naslanja v tonih na prvotno.
Vel.oltar sreda 18.stol. Pozlačeni kipi, vse enako stilizirano v kretnjah in
nagibu glave. Splošno zelo dober. Prižnica sreda 18.stol.

Str. oltar sv.Marka ima star slikan antependij z rožami in sliko sv.Marka, konec 17.stol. ali zač.18. Nastavek 1.pol.19.stol., s porabo precej grobe(močno restavrirane) slike sv.Marka iz 17.stol. in 2 šopoma listja in sadja z grnatnimi jabolki, karakter. za 2.pol.17.stol.

Predela ima zelo dobro izbrstno ohranjeno, samo s firnežem deloma zamazano sliko sv.3 kraljev.Slog nemške renes. v barvah veselo in pestro rdeče, umazano zeleno in sinje olivno in roza. Dobra slikarija, flott.Posebno dobra glava "Marije."evi stoječi kralj ima močno nemški renes. tip.Jožef zadrž v pozi in tipu pod vplivom laškega baroka.+sto tip klečečega kralja.Tip Marije lahna sled gotskega lepotnega tipa.Na levi v ozadju skicirano siva v sivi, velike klasicistične razvaline, drevje in kamele s služabniki 3 kraljev. Na desni pogled v pokrajino. Sredo tvori kot ozadje cele grupe poklona, ki je strogo, a prosto na ravnotežju mas komponirana simetrično, lesena s slamo krita koliba s pasom zemlje, ki se izgublja proti obema kotoma spodaj in tvori s svojo kostanjevo riavo maso v kontrastu napram zelenkasti sivini obeh str. pogledov v ozadje, fino folio vsega dogotka.

Pod streho rokoko svečnik - grablje.

V zvoniku lesen, rezljan križ iz 17.stol. konca.

V obzidju pri vhodu primitivno obdelana, bradata glava s sledovi rdeče barve. Konzola nekdanjega gotskega svoda.Izkopan je bil na bivšem pokopališču(prej okoli cerkve) pri sedanjem križu.

Slika kot predela v sev. stran. oltarju 95 x 34. Str. stranici zaokroženi.

Lise firneža. Zelo spretno narejena, olje ali tempera. Dlake čopiča se ne vidi jo

Stele, XXII, 17.8.1923, str. 58.

Cerkev je bila zgrajena koncem 15. stol. Joh. Gajšek namreč citira v svoji Topografiji, v tej c. najdeno bilo iz l. 1500, s katero je papež Aleksander 6 dal obiskovalcem odpustke.

Cerkev ima majhen prezbitერიj, kateremu je prizidana višja aldja. Obok prezbitერიja ima rebra, ki slone na polstebrih. Prezbitერიj ima pravokotna okna Vev. in juž. str. okno ladje, kot tudi vrata zvonika pa so šilastoločna.

Zvonik je bil zgrajen l. 1617. Stoji na sev. strani cerkve, Na zvoniku je vzdan spominski kamen z napisom: "Anno Dni 1617 haec turris ad honorem Dei et Beatae Chatarinae V. et M. aedificata est sub B.T."

Poleg gl. oltarja sv. Katarine ima c. še dvojje str. oltarjev: desni sv. Marka Ev, in levi sv. Doroteje V.M. iz l. 1662.

Troje zvonov ima sledeče napise:

srednji: F.S. Balthasare Devichero Parocho et Archi. tun. tempo 1618.

veliki: Vox ego sum vitae voco vos orare venite. Amen 1644.

majhni: Sancta Maria ora pro nobis 1707.

~~Kannix~~ Pokopališče je bilo tu opuščeno l. 1826.

L. 1842 je c. dobila novo prižnico, l. 1843 novo zakristijo.

Ign. Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant, 4. del., l. 1881.
str. 107-109.

Vizit. poročilo iz l. 1545 omenja c. sv. Katarine kot eno filial ž.c. v Laškem
Drugi vizit. ~~Ign. Orožen~~ poročilo iz l. 1621 tudi omenja med filialami
ž.c. v Laškem c. sv. Katarine.

Ign. Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant, 4. del, l. 1881
str. 8-9.

Glej pod sv. Mihael nad Laškim - znamenje.

Stele, XV, 25.7.1922, str. 23-23.

Ignaz Orožen berichtet : Ähnliche Säule wie beim Tüffer steht in Koretno.

MDZK: št. 27, 1.1901, str. 5: Die Lichtsäule am Dom zu Marburg.... von

N.F.

dr. J. Pajek.

(Ign. Orožen: Das Bisthum und die Diöcese Lavant, 4. del. 1881, str. 90).

Filiala, posvečena sv. Katarini. Božja pot. Fara Laško.

Orientacija pravilna. Cerkev leži na griču ob robu vasi v n.v. 410 m.

Viri in literatura: Ign. Orožen: Bistum und Diöcese Lavant IV., Dekanat Tüffer, Graz 1881 ; Janez Krstnik Gajšnik: Compendiosa totius Archieparchiae Tyberiensis topographia, rokopis, Laško 1747 ; France Stele ; Zpiski iz l. 1922.

Cerkev sestavljajo: pravokotna ladja, enako široka kot višina, toda nižja, ovalno zaključeni prezbiterij z zunaj posnetima ogloma, na severu zvonik z vhodnim v napdstropju, na jugu pritlična zakristija. Gradnja je kamnita, ometana. Strehe sedlasta, strešasta, škriljeva, zakristijska strešasta, opečna, zvonikova osemstrana piramidasta, škriljeva. Stena ladje je zelo strma, gotska.

Zunanjščina: Je preprosta. Ladja je brez vsake členitve. V osi fasade je preprosto profiliran, pravokoten, ušesasti portal s trikotnim čelom. Nad njim je polkrožno zaključeno okno, v trikotnem fasadinem čelu pa ovalna lina. V južni podolžnici so 3 preprosta, zašiljena okna, v severni

pa eno ter pod njim pravokotni portal s profilacijo in letnico 1597. Prezbitarij opasuje prestrešen talni zidec ter žlebast, maltasti fabion. Osvetljuje ga dve pravokotni okni v podolžnicah ter pokončni okul v zaključnici. Zakristija ima preprost portal v zapadni in okno v južni steni. Lizenasto členjeni zvonik opasuje pristrešen talni zidec. V pritličju ima zvonik 2 mali lini, v nadstropju pa vhod. Zvonove line 4 ~~kar~~ ter polkrožno zaključene. Zvonik zaključuje raven venčni zidec ter trikotna čela. V zvonik je vridana plošča z napisom: Anno "ni. 1617 heac turris ad honorem Dei et Beatae Catharinae V. et. M, aedificata est sub B. T. (Laški župnik Doltažar Tavčar).

Notranjščina: Tlak v ladji estrih, v prezbitariju kamenite plošče. Pevska empora zidana na enem loku. Ladjine stene členi 5 parov pilastrov, katere vežejo oproge, ki nosijo banjo s sosvodnicami. Slavolok je polkrožno zaključen. Prezbitarij ima v ogalih pilastre, katere vežejo diagonalne oprogex, ki nosijo kupolo. Vhod iz ladje v zvonico je ostroločen, v zakristijo pa preprost, pravokoten. Cerkev je tonirana tako, da so nosilci beli, stene pa krem.

Oprava: Glavni oltar: Prizmatična menza ima lesen antependij z dvema vglobljema poljema, poslikanima z vazama z vrtnicama. Predgla je tlorisno razgibana. Pred njo stoji tabernakelj. Glavno nišo, ki je baročno ~~razgibana~~ zaključena, flankirajo pilastri in steber ter majhni krili sestavljeni iz školjkovine. Obhodna loka. V nastavku so nameščeni kipi Marjete- Apolonije - Katarine- Barbare- Lucije. Pretrgano ogredje je golšasto. Atiko nosita dva pilastra ter flankirata dve voluti. Polkrožni zaključek atike tvorita dve voluti. Kipi: v atiki ~~xxxxxxx~~ Marijino vnebovzetje ter nad njim sv. Duh; na glavni gredi Kerub-Scholastika- Elizabeta-kerub.

Oltar s tabernakljem je bel, plastika in ornamentika pa ^zpočlašeni. Kipi so precej stereotipnih drž, oltar kot celota pa je ~~nekakšna~~ dekorativno zelo posrečena enota. Oltar je iz 2/3 18. stol. (1744). Vliki Srca Jezusovega in Marijinega sta iz 19. stol. Postna podoba titularne svetnice, o. pl., pravokotni format, je preprosto delo še iz 18. stol.

Oltar pri slavoloku, posvečen Moroteji. Oltar je iz l. 1662., kot pravi letnica na predeli. Je lep primer zlatega oltarja, le da je neokusno prebarvan. Srednjo dolbino flankirata 2 stebra z angelskima glavicama v sredini ter zastorastima kriloma. Greda je golšasta, ravna. Polkrožno zaključeno atiko flankirata dva člena segmenta ter jermenasto hrustančevje. Vse 3 kanon-tablice so baročne iz 2/3 18. stol.

Ob severni ladjini steni stoji oltar sv. Marka. Menza je prizmatična in ima antependij. Njegova slikarija predstavlja o. pl. v sredini v kartušastem medljonu sv., Marka, sedečega za pisalno mizo, ob straneh pa renesančno skantovo vitičje s cvetjem. Ravno predello krasi ovalno zaključena slika, olje na les, poklona treh kraljev. Gašpar poljublja Jezusu roko. Slika je zelo kvalitetna, italijansko delo l. pol. 17. stol. in nima nobene zveze s Plannerjem. Nastavek je renesančno logičen ter držan v ploskvi. Sestavlja ta ga ob straneh stebra z ravno gredo, v sredini pa v razgibanem okvirju novejša, malo kvalitetna slika sv. Marka. Atika je baročen dodatek razgibane konture. V njej je slika Kristusa in Antona Padovanskega v bogato, z baročno ornamentiko okrašenem okvirju. Oltar je iz l. pol 17. stol. Svečniki (4) so leseni, empirski iz ca 1800.

Prižnica: Je tlorisno razgibana, trebušasta, okrašena z volutami, prepeta pa z vencem vrtnic. Baldahin krasijo: 2 putta, 2 vazici s cvetjem, Noetove table ter kip Dobrega pastirja. Prižnica je sicer polna baročnih dekorativnih elementov, vendar jo je napravil neki F. G. l. 1842.

Orglje so izredno preprosto delo s trikotnim čelom iz sredine 19. stol. Križev pot je kolorirani bakrorez, tiskan od Gerhartha na Dunaju. Zakristijska omara je iz l. 1837.

Oprema: V zakristiji je pločevinasta vetrovna luč.

Zvonik: Je bil enkrat dvignjen za nadstropje. V njem visi zvon z napisom: F. S. Balthasare Davish parochochi et archi. tunc temporis. 1618. Na vrhu je še napisano: Erc. Mišljen je Baltažar Tavčar.

Podstrešje: Oboki so kameniti. Nizko segajoč omet na zvoniku ter razidam zvonova lina, dokazujejo, da je bila cerkev prvotno precej nižja, a ob priliki obokanja dvignjena.

Resume: Cerkev je bila zgrajena koncem 15. stol. (1498), kot se razvidi iz Gajšnikovega citata bule papeža Aleksandra VI., od 9. 4. 1500. Imela je obokan prezbiterij ter ravno krito ladjo. Prezbiterijski rebrasti obok je počival na polstebrih ter je še obstojal za časa Ign. Orožna. Imela je z šiljenjena okna in vrata, od katerih so nekatera še ohranjena. Letnica 1597 nad stranskim vhodom govori za kake predelave, mogoče za napravo stranskih vrat. Leta 1617. je bil pozidan zvonik, ki je bil nadstropje nižji, ~~možna~~ kot je danes. V 18. stol. enkrat so obkali ladjo ter jo ob priliki močno dvignili. Zanimivo je, da so dali strehi prav gotosko strmino. Verjetno so istočasno dvignili tudi zvonik, katerega sedanji strešni zaključek je seveda mlajši, neogotski. Prezbiterijski je ostal do konca 19. stol. nespremenjen, prilepili so le zakristijo l. 1843. Šele po Orožnu so mu dali današnji zaključek in obok ter s tem zaključili stavbni razvoj cerkve.

Okolica: Okoli cerkve je bilo do l. 1826. pokopališče, od katerega so še ohranjeni deli ovalnega obzidja. Pri severnem vходу je vridana ena konsol gotskega oboka, ki predstavlja moško glavo. Glava z ravno prirezanimi lasmi ima paralelne kodre. Zanimivo so oblikovane oči. Brada se podaljšuje v stožčasti zaključek, medtem ko teme nosi $5/8$ bazo za rebra. Konsola je iz peščenca ter kaže na konec 15. stol.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo: Kapele v vasi so brez posebne vrednosti, pač pa je omeniti kamenito znamenje na poti proti Šmihelu. Še Stele je na njem čital letnico 1596, ki jo danes ni več zaslediti. Nizek, strešno prirezan podstavek nosi štirioglat steber, venčan z gotskim zidcem, nad katerim je štirioglata duplina z reliefom Jezusa na križu. Jezus ima opasico, ki plapolja v gotski S-liniji. Streha je piramidasta, na njenem vrhu stoji križ. Pod stebrom je nepravilno zaobljen kamen s štirioglato duplino in luknjami, kjer je bila pritrjena puščica. Poleg dupline je en relief grobo sklesana roka, ki kaže na puščico. Po pravljici je to okamenela roka roparja. Znamenje ima na hrbtni strani precej globoko štirioglato odprtino.

Opombe: Omembe vreden je že izgubljeni običaj, po katerem so na dan sv. Marka zmetali obiskovalci cerkve prostale velikonočna jajca na leseni mostovž bližje hiše.

"Poklon treh kraljev" je italijansko vplivano domače delo tkzv. manierističnega sloga, ki se je držal do konca 17. stol.

Oprava je bila obnovljena l. 1855. od Franca Gottwalda, oltar sv. Marka (po izgubljenem napisu nad osrednjo nišo ga je Gajšnik proklamiral za nekdanjega glavnega) pa l. 1897.

J. Turk: Celjska topografija (Laško), rkp. str. 5-7, zapiski 1961. ○